

לוקחת את הבטיחות קדימה

מפעל נשר רמלה, הוותיק והמפורסם, מייצר צמנט (מלט) עוד משנות המדינה הראשונות. המפעל מעסיק כ-500 עובדים קבועים ועובדי קבלן בשטח של כ-550 דונם, המתאפיינ בעבודות שוטפות של אחזקה ותפעול כחלק מתהליך ייצור המלט. המפעל פועל בכל הכוח לקידום בטיחות העובדים בשיטות חדשניות ומתקדמות, בהובלתה של ממונת הבטיחות איילת צימרמן

מאת ענת ריבלין-ישעיהו, ממונה על הבטיחות

מדריכת בטיחות במגזר הנשי-דתי-חרדי במוסד לבטיחות ולגיהות

איילת מתחילה את היום בסיור בשטח המפעל. היא מתעכבת על נקודות תורפה, מעירה היכן שצריך, בודקת ומצלמת (גם דברים טובים) ומשתמשת בחומר המצולם לצורך למידה ומינוף הנושאים.

ברחבי המפעל מתנוססים שלטים ועליהם כתובות, כגון "הבטיחות מתחילה ממני". סיסמה זו מבטאת את חזון המפעל, הדוגל בגישה פרואקטיבית ודוגמה אישית, אשר בה כולם מחויבים לשמירת הבטיחות.

איילת משתתפת בוועדות בטיחות מפעליות ובישיבות בטיחות עם המנהלים, אשר בהן דנים בנושאי בטיחות בהתאם לפעילות השוטפת ולאירועים מהשטח. איילת משמשת גם כממונת בטיחות של מרכז המבקרים, אשר מארח קבוצות להכרה וללמידה של פעילות המפעל ושל המעבדה המרכזית, המצויה בחצר המפעל.

ספרי לי על תחילת דרכך במפעל.

"בשנת 2014, כאשר הגשתי את מועמדותי לתפקיד זה, היו שהרימו גבה, תהו כיצד אצליח בתפקיד אשר נתפס כגברי עד כה. זה היה צעד מאוד בלתי שגרתית למנות אישה לתפקיד", היא אומרת.

"משנכנסתי לתפקידי, די מהר למדו להכיר אותי וראו שאני לא מפחדת מהשטח ומתנאי העבודה הקשים, ואני מגיעה אל רצפת הייצור כדי ללמוד ולהבין בצורה מעמיקה את התהליכים. אישה שמגיעה לתפקיד כזה חייבת להביא בחשבון אפשרות שתצטרך להיות הרבה בשטח ופחות במשרד".

במהלך השיחה במשרדה של איילת, אני נחשפת לפעילויות הייחודיות אשר היא מובילה מעת כניסתה לתפקיד. הדגש הוא על שימוש באמצעים טכנולוגיים ניהוליים להפשטה וליישום נוח של הדרישות.

איילת צימרמן

איילת צימרמן נענתה לאתגר גדול - ממונת בטיחות במפעל שעוסק בבנייה. תפקידה מורכב, תובעני ודורש כישורים רבים ומגוונים, סבלנות ובעיקר - עבודה קשה. מלבד האתגר המקצועי, עמד בפניה גם האתגר המגדרי ותהיית הסובבים לגבי יכולותיה. לאחר פרק זמן של שלוש שנים וחצי, נבחרה איילת למנהלת מצטיינת,

בעיקר בזכות הגישה לעובדים, לקבלנים, ובזכות יכולתה לפתור בעיות וליטול אחריות עד מציאת פתרון לבעיה.

אני פוגשת את איילת לשיחה מעמיקה ולסיור בשטח, כדי להכיר מקרוב את תפקידה ואת תחומי פעילותה. כמו כן, אנו מנסות לתהות יחד מה המשמעות המגדרית של תפקיד זה.

מפעל נשר רמלה הוא מפעל ייחודי ומאתגר בכל הקשור לניהול הבטיחות, זאת, כיוון שקיימים בו קווי ייצור מתקדמים וגדולים, הדורשים ניהול סיכונים המתלווים לתהליכים אלה, וכן פעולות ייצור המלט הראשוני, הכוללות את חציבת אבן הגיר וגריסתה ופרויקטים של שיפוץ ובנייה, כחלק מהעבודה ומהפעילות, מה שהופך את מגוון הסיכונים לרחב הרבה יותר, ואת תפקיד ממונת הבטיחות למורכב יותר.

ממונת הבטיחות איילת צימרמן עברה לפני כמה שנים קורס השתלמות ענפית בבנייה של המוס"ל, אשר הקנה לה ראייה רחבה ויסודית בנושא הסיכונים שבעבודות הבנייה. היא גם מדריכה לעבודה בגובה.

לדבריה, בניהול סיכונים נדרשים ידע ובקיאיות מוחלטים בתהליכי העבודה. כאשר מגיעים להדרכת עובדים, ועוד יותר כאשר המדריך הוא אישה - קורה לעתים שהעובד חש עליונות מקצועית כלפיה.

ענת ריבלין-ישעיהו (מימין) עם איילת צימרמן

תהליך העבודה עם עובדי קבלן

אני רואה שהעבודה עם קבלנים חיצוניים, המגיעים למפעל, היא על בסיס יום-יומי. איך השגת שליטה על תהליך זה? זאת תהליך ההסדרה של הכניסה לעבודה במפעל לעובדי הקבלן התחלתי כשנכנסתי לתפקידי.

כל קבלן שמגיע לעבוד כאן מחויב להדריך את עובדיו כך שידעו אל מה הם באים, עוד לפני הכניסה למפעל, ולהציג בכניסה אישור על הדרכה כזו בטופס שנקרא ינספח בטיחות.

העובדים עוברים את ההדרכה הארוכה, כאמור, ולאחר מכן מונפק לעובד כרטיס מגנטי עם תמונה.

כאשר אני עושה בקרה בשטח ורואה עובד קבלן ללא ציוד מגן אישי, אני מבקשת לראות את כרטיס הבטיחות ושם רואה את פרטי העובד ואם ההדרכה שלו בתוקף. על פי זה, אדע כיצד לטפל במקרה ואת מי ליידע.

במחלקה, העובד מקבל הדרכה נוספת מהמנהל המקצועי בדבר סיכונים בתהליך העבודה שהוא נדרש לו.

הדרכה חכמה

בכניסתי למפעל, עברתי הדרכת בטיחות ממוחשבת. אני מבקשת מאיילת הסבר מנין הרעיון הזה.

"כשנלקטתי בעבודה בנשר, הופתעתי מאוד כאשר ראיתי את כמות המבקרים, האורחים והקבלנים המגיעים למפעל. בכל שעות היום הייתי צריכה לקיים הדרכות בטיחות לבאים למפעל. ועל כן, דבר ראשון המלצתי שכל ההדרכות בדבר סיכונים, המחויבות על פי חוק, יתבצעו מחוץ לשערי המפעל, בכיתת הדרכה בכניסה.

לאחר מכן, ובשיתוף עם מנהלת ההדרכה, הרמנו ממשק ידידותי, אשר מדריך את הבאים בשערי המפעל בדבר הסיכונים במקום ואף עורך מבדק קצר עם אפשרות לחתימה בסופו.

ישנה הדרכה קצרה לאורחים, והדרכה ארוכה לעובדים ולקבלנים, אשר מגיעים לבצע עבודות במפעל.

בעקבות תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (תוכנית לניהול הבטיחות), התשע"ג-2013, הטמענו במפעל תוכנה אשר מנהלת את נושא הבטיחות, ומשם אני מקבלת מידע בלחיצת כפתור, לגבי ההדרכות הללו. המידע זמין ונגיש גם לשימוש עתידי. בכך, הפכנו את הכניסה למפעל לברורה ובטיחותית יותר, אשר גם מאפשרת לי להתפנות לטיפול בנושאים אחרים."

ניהול בטיחות ותכנון מוקדם לפני יציאה למשימה

על שולחן מונח פנקס ייחודי לניהול סיכונים. למי הוא מיועד?

"חשבנו איך לפשט את תהליך ניהול הסיכונים לפני כל משימה, כדי לא להתיש יותר מדי את העובדים עם טבלאות ומטריצות. לצורך כך, הפקנו פנקס, שבו 15 סיכונים שקיימים בנשר (בעצם אלה הם כל 15 גורמי הסיכון שהמחוקק קבע), בשילוב הנפשה וקריקטורה הסברנו לעובדים מהו תרחיש ברמת סיכון נמוך, בינוני וגבוה, על פי צבעי הרמזור - אדום, צהוב, ירוק, כדי שיהיה להם קל. בטבלה ייעודית, על טופס ברור וקל לשימוש, העובדים מציינים את גורם הסיכון ואם הוא נמוך, בינוני או גבוה, ומה הדרכים לנטרולו.

לצורך הטמעת השימוש בפנקס עשינו לעובדים פעילות חווייתית תחרותית של חדרי בריחה. נתנו להם משימות לתרגול עוצמת סיכון על פי תרחישים ידועים ומוכרים בתהליכי העבודה. הפעילות הייתה מהנה ומוצלחת, וכל העובדים אשר השתתפו בפעילות קיבלו את הפנקס ויודעים היום כיצד להשתמש בו."

שיפוץ סילו בשטח המפעל. "תמיד יתבצעו עבודות בנייה בשטח"

המדיניות של המפעל היא לצרף את עובדי הקבלן הקבועים להדרכות והסמכות של עובדי המפעל הקבועים. לקבלנים מזדמנים יצרנו תיק קבלן ובו הסכם התקשרות מהפן הבטיחותי, עם רשימת דרישות, וכל עוד לא חתמתי שכל הדרישות מולאו ובתיק הקבלן נמצאים כל האישורים הנדרשים, הקבלן לא יתחיל לעבוד במפעל. לדוגמה: רישיונות, רכבים, אישורים לעבודה בגובה, אישורי חשמלאי על כלי העבודה החשמליים, צילומי תעודות זהות (כדי לוודא את גיל העובדים) וכד'.

אין דרך אחרת לרתום את הקבלנים לעבודה באופן בטיחותי, אם לא מתווים להם דרך חד-משמעית, מסודרת, מוסכמת, מקובלת והגיונית, אך ללא פשרות, והכול עם חיוב וברור טובה.

היום, אני יכולה להגיד שייצבנו את התהליך, כך שאם אגלה עובד קבלן על במה ניידת ללא ציוד לעבודה בגובה, אהיה מופתעת מאוד. זה דבר נדיר."

לסיום, מה דעתך על הצו להגברת האכיפה של דיני העבודה (שינוי התוספת השנייה לחוק), התשע"ז-2017, שייכנס לתוקף החל מ-1.18.2017?

"דעתי היא כי מדובר בצעד מבורך, שעשוי לייצר הרתעה בקרב מפרי חוק. אין עוד תירוצים לא-מילוי אחר הוראת החוק. אלא שצעד זה לבדו לא יצלח, ללא שילוב של חינוך קבוע לבטיחות. מניסיוני האישי, אפשר להימנע לחלוטין מקנסות כספיים על ידי הקפדה ומילוי של הוראות החוק והוראות הבטיחות. אנחנו במפעל נשר לא המתנו להוצאת הצו של המחוקק, וזה שנתיים שאנו מנהיגים מדיניות של קנסות לקבלנים על חריגות בבטיחות".